

2011 травень № 9 (220)

ВІСНИК

**ЛУГАНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

ФІЛОЛОГІЧНІ НАУКИ

Частина I

Заснований у лютому 1997 року (27)

Свідоцтво про реєстрацію:
серія КВ № 14441-3412ПР

видане Міністерством юстиції України 14.08.2008 р.

Збірник наукових праць внесено
до переліку наукових фахових видань України
(філологічні науки)

Постанова президії ВАК України від 18.11.09 № 1-05/5

Рекомендовано до друку на засіданні Вченої ради
Луганського національного університету
імені Тараса Шевченка
(протокол № 9 від 25 березня 2011 року)

Виходить двічі на місяць

ЗМІСТ

ДИСКУРСНИЙ АНАЛІЗ

1. **Кузнецова О. Ю.** Становлення теорії і практики мовної освіти у Великій Британії у XV-XVII ст..... 5
2. **Мацько Д. С.** Детективна проза А. Конан Дойла та братів Вайнерів: компаративний аналіз..... 12
3. **Плотникова А. А.** К проблеме цвета в поэзии А. Вертинского.. 19

КОНЦЕПТОЛОГІЯ

4. **Андрусь А. Ф.** Онтологічний аспект концепту та основні підходи до його визначення..... 29
5. **Тараненко О. Г.** Концепт «мудрість» в англійській мовній моделі світу..... 34
6. **Mygovych I. V.** Structural metaphorization of emotion: concept of love in English and Russian languages..... 40
7. **Томенчук М. В.** Особливості вербалізації концепту «anti-americanism» в канадській лінгвокультурі..... 48
8. **Фоміна С. Б.** Особливості репрезентації інтерпретаційної складової концепта «простір» у перших фантастичних дискурсах кінця XIX – першої половини XX сторіччя..... 56

ЛІНГВІСТИЧНА ТЕОРІЯ

9. **Зеленько А. С.** Методологія компаративізму в оцінці ідеологів марризму і навпаки під кутом зору еволюції лінгвістичних парадигм..... 63
10. **Демідов Д. В.** Лексичні засоби вираження категорії роду у сучасній англійській мові..... 82
11. **Попова Н. О., Петрова О. Б.** Особливості структури і застосовуваних способів словотвору в мові-реципієнті та мові-джерелі (сучасні українська та англійська мови)..... 90
12. **Саноцька Л. Г.** Категорія часу і методи її відтворення в тексті англійської ліро-епічної поеми..... 95
13. **Shekhavtsova S. O.** Understanding semantic aspect in linguistics... 104
14. **Хомяк Н. В.** Онтологические свойства языка..... 108

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ

15. **Burdina S. V.** Discipline-centered teaching and learning as a research field..... 115
16. **Duruttyova M.** The advantages of using corpora in teaching English as a foreign language..... 120
17. **Dohadailo N. I.** Technological resources in pre-service el teacher training..... 125

18.	Isanina S. O., Soura L. G., Lasserre H. Les technologies multimedia dans l'apprentissage des langues etrangeres.....	131
19.	Пономарьова Г. М. Реалізація компетентнісного підходу на уроках іноземної мови.....	139
20.	Rozenfeld J. The place of memorizing in language learning.....	143
21.	Сурженко О. П. Кооперативное обучение – эффективное средство социальной адаптации учащихся в обществе.....	151
22.	Shevchuk O. D. El aprendizaje del argot comun en la clase de e.l.e.....	155

ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВО

23.	Кирмач У. К., Літвінова М. М. Особливості національних, культурних, ментальних та гендерних характеристик при перекладі іншомовних рекламних текстів.....	159
24.	Клименко О. С., Климова Н. І., Болото М. В. Особливості перекладу слів-фаворитів у творчості Ернеста Хемінгуея.....	164

ПРИКЛАДНА ЛІНГВІСТИКА

25.	Ананьян Е. Л. Лінгвістичні особливості англомовного медіатексту (на прикладі сучасного англомовного друкованого тексту новин).....	170
26.	Hrytskykh L. B. Influence of pragmatic type of a sentence on lexicalization of syntactic constructions in the English language...	176
27.	Janigová S. Performative account of English contracts.....	181
28.	Kasjonnowa A. J., Litwinowa M. M. Besonderheiten der Wiedergabe von deutschen Personenbezeichnungen in ukrainischer Übersetzung.....	187
29.	Кіреєнко К. В. Нумерологічна символіка англійських любовних замовлянь.....	194
30.	Okunkova L. O. Communicative value of pun as an ironical illustration of the language culture.....	200
31.	Поневчинська Н. В. Лінгвокогнітивні механізми актуалізації суб'єктивно-оціночної модальності в тексті англійської епіграми.....	205
32.	Shekhavtsova S. O. Tendencies of performing neologism in English lexical system.....	212
33.	Тишакова Л. Т. Роль стилістичної конвергенції у романі Айріс Мердок "Under the net".....	219
34.	Šnircová S. Abysmal world of (homo) erotic desire: vampires, demons and mad puppeteers.....	227
	Відомості про авторів	234

The article is an appeal and justification of the older generation scholar to the one of the authoritative metropolitan main committees of the official Ukrainian Linguistics in the aspect of his linguistic paradigm based on the interpreting of the history of linguistics as the evolution of linguistic paradigms.

Key words: linguistic paradigm, comparativism, marrism, cognitive linguistics, functional linguistics.

УДК 811.111'362

Демідов Д. В.

ЛЕКСИЧНІ ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ КАТЕГОРІЇ РОДУ У СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

В останні роки з розвитком наукової лінгвістичної думки переглядаються погляди на багато лінгвістичних явищ. Досягнення сучасного мовознавства в області системи частин мови, зокрема, більш точне розуміння природи займенникового класу слів, дозволили переосмислити підхід до трактування категорії роду сучасної англійської мови. Довгий час вітчизняне мовознавство відмовлялася визнати за даною категорією статус граматичної, трактуючи її як категорію семантичну.

Підвищення інтересу до даної граматичної категорії обумовлено крім усього і тим фактом, що останнім часом під впливом соціальних змін, що намітилися в суспільстві англомовних країн у 80-ті рр. і посилюються на цей момент, а саме зростання феміністського руху і руху за політичну коректність, категорія роду англійської мови розглядається як категорія, що відображає соціальний устрій суспільства. З загальної тенденцією до жіночого лібералістичного руху нерозривно пов'язані відчутні зміни у системі засобів вираження категорії роду. Лібералістичний рух жінок останніми роками приділяє значну увагу проблемі «чоловічого ухилу» мови (masculine bias in the language). Проблеми подібного роду є, швидше, соціальними проблемами, але саме в силу цього вони неодмінно знаходять відображення у мовній дійсності.

Актуальність статті обумовлена підвищенням інтересу до даного лінгвістичного явища в рамках категоріальної граматики у зв'язку із зміною разрядової рубрики займенникового класу слів і виявленням його основних функцій (уточнюючої і замісної).

Мета дослідження полягає у вивченні лексичних засобів вираження категорії роду в сучасній англійській мові та виявленні специфічних особливостей і функціонуванні опозицій родових класів у практиці мови.

До теперішнього часу категорія роду англійської мови розглядалася більшістю дослідників переважно як суто лексична категорія. У традиційній граматиці вивчення ознак роду зводилося переважно до опису деяких найбільш поширених родовказуючих афіксів жіночого роду {-ess,-ix,-ette). Деякі дослідники, Л. С. Бархударов, І. П. Іванова, Б. А. Ільш,, І. Б. Хлебнікова, геть-чисто відкидали саму концепцію наявності родової категорії в сучасній англійській мові.

Тим не менш, розвиток вчення про природу займенникового класу слів дозволило виявити той факт, що основним засобом родовказування в англійській мові постають не окремі афікси, які оформляють лише малу децицію іменників, а особисті займенники третьої особи однини *he, she, it*. Теорія про займенникової співвіднесеності як головного засобу вираження родових характеристик іменника отримала розвиток у роботі з теоретичної граматики М. Я. Блоха, який, по суті, одним з перших застосував положення даної теорії для виявлення природи роду і запропонував опис категорії роду, як структури, що формується двома опозиціями (верхнього та нижнього рівнів) [1].

У вітчизняній і у зарубіжній лінгвістиці ця концепція до теперішнього часу не отримала широкого розвитку. Багато робіт, присвячені дослідженню роду, до цих пір не приймають до уваги досягнень наукової думки, що стосуються досліджень питання про природу займенників, і розглядають їх як самостійний знаменний клас частин мови. Подібних поглядів дотримуються Г. А. Вейхман, Н. А. Гришина, Ю. О. Дубровський, І. П. Іванова, Г. Г. Почепцов, О. І. Смирницький, Л. В. Успенський, А. Curzan, S. Romaine, J. J. A. Van Berkum та ін.

Поряд з граматичними засобами вираження родових відносин (а саме займенниковим заміщенням) можна виділити і лексичні засоби, які розмежують змістовні відмінності чоловічого і жіночого роду (опозиція *he – she*) і функціонують в середовищі іменників на означення істот особистісного і неособистісного підкласів.

Гетеронімія (номінативний суплетивізм) характерна для іменників, рід яких визначається біологічно, розглядається як вроджена характеристика і не має явних експліцитно засобів вираження: *boar – sow, boy – girl, brother – sister, buck – doe, bull, steer – cow, cock – hen, drake – duck, gander – goose, husband – wife, ram – ewe, son – daughter, stallion – mare, uncle – aunt, тощо*.

Варто відзначити, що при вказівці статі тварин спеціальні форми як для загального статі, так і для окремих статей застосовуються тільки по відношенню до важливих для людини видів: *horse* ‘кінь’, *stallion* ‘жеребець’, *mare* ‘кобила’; *sheep* ‘вівця’, *ram* ‘баран’, *ewe* ‘вівця’ (жін. р.).

Далі існує декілька градацій: 1) стать тварини виражається як окремою словоформою, так і додаванням родовказуючої основи: *dog – he-dog, bitch – she-dog; cock – sparrow, hen – sparrow*, 2) живі істоти, стать яких зазвичай не представляє інтересу для того, що говорить,

позначаються однією, яка не вказує на стать, словоформою: *fly* 'муха', 'worm' черв'як.

Словоскладання, у разі якого відбувається поєднання основ, одна з яких має яскраво виражене значення чоловічого або жіночого начала. Подібний спосіб індикації статі більш характерний для індикації жіночого роду іменників і особливо часто зустрічається при вказівці професії.

Основи, використовувані для індикації **жіночого роду**:

I. Підклас особистісних іменників.

а) Основа *girl*, яка займає, як показує аналіз словників, в більшості випадків кінцеве положення в слові: *call-girl*, *girl-friend*, *papergirl*, *salesgirl*, *schoolgirl*, *showgirl*, тощо. Деякі лінгвісти не визнають за даною морфемою статус афікса, трактуючи її лише як самостійну лексичну одиницю. Дана точка зору видається дещо невірною через наявність у системі іменників випадків написання разом із зазначеним елементом. Швидше за все, тут доводиться говорити про граматичну полісемію.

Основа *girl* є досить поширеною серед основ жіночого роду. При роботі зі словниками було встановлено, що вона оформляє 22% випадків словоскладання іменників із зазначенням жіночого роду.

б) Основа *lady*, що займає в більшості випадків початкове положення в слові, також зустрічається і як окреме слово. Дане слово походить від давньоанглійського «hlse (f) dige», буквально «loaf-kneader» (та, що випікає хліб), використовувалося пізніше в більш загальному значенні «жінка, яка має титул» [2, с. 109], а далі, на основі набутого значення, почала виступати в якості родовказуючої основи іменника: *lady-driver*, *lady help*, *lady-in-waiting*, *lady-judge*, *ladylove*, *lady-lawye*, тощо.

В даний час дана основа є малопродуктивною, про що свідчить мале процентне відношення складних іменників жіночого роду з початковою основою "lady" до іменників з іншими основами жіночого роду (14%).

в) Основа *maid*, що займає в більшості випадків кінцеве положення в слові: *barmaid*, *bridesmaid*, *chambermaid*, *maid of honour*, *nursemaid* та ін. Дана основа є непродуктивною і на теперішньому етапі розвитку англійської мови кількість іменників, оформлених з її допомогою досить невелика. При проведенню аналізу основа *maid* була зареєстрована в 13% складних іменників жіночого роду.

г) Основа *maiden*, становище якої в слові не є строго визначеним: *handmaiden*, *maiden aunt* та ін. Дана основа також не відрізняється продуктивністю, а кількість слів, оформлених з її допомогою в процентному співвідношенні становить не більше 3%.

д) Основа *mistress*, що є кінцевим елементом у слові, і також зустрічається як і окреме слово: *headmistress*, *postmistress*, *schoolmistress* та ін. Цікаво відзначити, що дана основа, виступаючи в якості словотворчої морфеми, сама оформлена іншим словотворчим елементом,

а саме суфіксом -ess, що вказує на жіночий рід. Процентне співвідношення іменників, оформлених даною основою, складає лише 5%.

е) Основа woman, що займає в 96% слів кінцеве положення, і також зустрічається як окреме слово: charwoman, gentlewoman, kinswoman, noblewoman, policewoman, saleswoman, sportswoman, woman-worker та ін. Дана основа є найбільш продуктивною з основ жіночого роду. Вона оформляє близько 34% складних іменників жіночого роду.

Всі розглянуті вище основи жіночого роду мають спільне денотативне значення, а саме вказівка на особу жіночої статі. Конотативні ж значення, що розрізняють основи даного розряду, пов'язані зі стилістичним або емотивним компонентом значення, який диференціює деривати по ряду ознак: 1) girl – основа, вживається по відношенню до не дорослих осіб жіночої статі, не пофарбована ні емоційно, ні стилістично, 2) lady – деривати даної основи вказують на високий соціальний стан жінки, не забарвлена ні емоційно, ні стилістично, 3) maid – який зберігся з більш ранніх часів еквівалент слова girl, має легке стилістичне забарвлення, відносячи в більшості випадків слово до книжкового стилю; 4) maiden – деривати з даною основою мають більш сильно виражене, ніж у попередньої основи, стилістичне значення, відносять слово до книжкового стилю; 5) mistress – деривати даної основи вказують на особу жіночої статі, що займає керівну посаду, емоційно і стилістично нейтральна; 6) woman – основа не забарвлена ні стилістично, ні емоційно, вказує на дорослу особу жіночої статі.

II. Підклас неособистісних іменників:

а) Основа hen, яка вказує на самку птиці, положення в слові не є строго визначеним: peahen, hen sparrow і т.д.

б) Основа nanny, що займає початкове положення: nanny goat.

в) Основа she, що займає початкове положення в слові: she-cat, she-goat, she-bear та ін.

Основи, які використовуються для індикації **чоловічого роду**:

I. Підклас особистісних іменників.

Випадки вираження чоловічого роду за допомогою словоскладання серед особистісних іменників були зареєстровані лише в одному випадку: he-man.

II. Підклас неособистісних іменників.

а) Основа billy, що займає початкове положення: billy goat.

б) Основа he, що займає початкове положення: he-goat, he-sparrow та ін.

в) Основа tom, що займає початкове положення в слові: tomcat, tom-swan та ін.

Іншим лексичним способом вказівки на рід іменника є **суфіксація**.

I. Суфікси жіночого роду.

На відміну від попереднього способу диференціації роду суфікси, які використовуються при індикації жіночого роду спільні як для іменників особистісного, так і неособистісного підкласу.

а) Найбільш поширений і продуктивний суфікс *-ess*.

При роботі зі словниками було встановлено, що даний формант оформляє приблизно одну п'яту всіх іменників, жіночий рід яких виражений суфіксальним способом. Мабуть, це єдиний суфікс, роль якого в якості індикатора жіночого роду визнається практично всіма лінгвістами. Більшість іменників, оформлених даними формантом, утворена від іменних основ на *-er*, *-or*, і при утворенні похідного з *-ess* іменник також у більшості випадків приймає вихідну / r /, яка займає місце безпосередньо перед формантом *-ess*: *actor – actress, adventurer – adventuress, emperor – empress, governor – governess, hunter – huntress, instructor – instructress, inventor – inventress, manager – manageress, mayor – mayoress, mister – mistress, murder – murderess, seductor – seductress, tiger – tigress, waiter – waitress* тощо.

Можливо також приєднання і на інші результати: *baron – baroness, host – hostess, count – countess, giant – giantess, god – goddess, heir – heiress, millionaire – millionairess, poet – poetess, prince – princess, shepherd – shepherdess, steward – stewardess* тощо.

б) Другим за продуктивністю суфіксом жіночого роду можна назвати формант *-ette*: *conductolette, farmerette, usherette*, тощо.

За дослідженням І. П. Іванової, в двоскладових іменниках даний суфікс є ударним в 50% випадків. У трискладових іменниках з *-ette* наголос у 69% випадків припадає тільки на третій склад, а 25% мають також вторинний наголос на перший склад [3, с. 147].

в) Суфікс *-ix*, оформляє головним чином юридичні терміни: *administratrix, aviatrix, directrix, executrix, progenetrix*, тощо. Усі іменники з даними формантом утворені від іменних основ на *-or*.

У теперішній час даний суфікс є непродуктивним, і оформлені їм іменники представляють досить невелику групу (у більшість сучасних словників вони не включаються зовсім). І. П. Іванова в своїх дослідженнях зареєструвала всього 12 похідних основ з даними формантом [3, с. 211].

г) Суфікс *-a*, оформляє головним чином запозичені іменники жіночого роду: *ballerina, diva, geisha, sultana*, тощо.

II. Суфікси чоловічого роду.

а) Суфікс *-er*, а також його графічні варіанти (оформляє в основному юридичні терміни), *-ar*.

Значення чоловічого роду у даного суфікса викликає деякі сумніви. Існує думка, що даний формант насправді надає іменникам лише значення агентивності, з огляду на те, що його похідні оформляють величезну кількість іменників подвійного роду: *doctor, driver, helper, liar, teacher, worker* та ін. Тим не менш, деякі мовні факти все ж свідчать на користь віднесення його до суфіксів чоловічого роду.

Перш за все, варто відзначити, що суфікси жіночого роду *-ess*, *-ette* в переважній більшості випадків оформляють основи саме на вихідне *-er*, *-or*. Це наводить на думку про те, що в свідомості мовців даний формант асоціюється з чоловічою статтю, внаслідок чого виникає необхідність додаткової індикації протилежної статі.

Крім цього, відомий випадок навмисного приєднання даного форманта з метою маркування чоловічого роду: *widow* – *widower*.

Лінгвісти, що не визнають за даними суфіксом родовказуючу семантику, часто звертають увагу на факт існування слів з аналогічним результатом, мають чітко виражене значення жіночого роду: *daughter*, *mother*, *sister*. Однак необхідно враховувати, що в даних словах вихідне *-er* є не суфіксом, а прикметою (тобто відрізком, що збігається з суфіксом по фонетичному оформленню та лексико-граматичному значенню, але приєднуваному до так званої ізольованої або одиначної основи – насправді не існує основ “*daught*” або “*sist*”).

б) Суфікс ***-man***.

Щодо приналежності даного елемента до групи суфіксів чоловічого роду, існуючі точки зору розходяться на два питання.

Перш за все, спостерігаються розбіжності в думках з приводу включення даного форманта як такого в систему суфіксів. На думку деяких лінгвістів, даний формант є полусуфіксом або комбінуючою формою. Інші розглядають його як самостійну лексичну одиницю. Треті схильні відводити йому статус суфікса.

Остання точка зору представляється більш вірною. Формант *man* має яскраво виражене лексичне (діяч чоловічого роду) і граматичне значення (відносить оформлюване слово в клас іменників), що підтверджують дослідження Б. І. Барткова.

У своїй роботі Б. І. Бартков вказує, що ще в англосаксонський період формант *man* вживався у складі складних слів. Вже в той час нараховувалося приблизно 130 похідних слів з даними формантом, іншими словами, вже в той час він отримав статус полусуфікса. Кількість похідних, утворених з цієї моделі, постійно зростала. Тільки з 1900 по 1961 р.р. з'явилося 120 нових слів з цим формантом. Діахронічна продуктивність форманта *man* на 1980 рік складала близько 1300 слів [4, с. 25].

За дослідженнями цього ж автора, у даного форманта дуже чітко виражено фонемне тяжіння: найчастіше формант *man* приєднується до основ з наступними фонемним наслідками: на *-z* – 15%, на *-s* – у 13% випадків, на *-e* – 12%, на *-d* – 8%, що в сумі складає 48% всіх виробних основ. У більшості випадків даний формант ненаголошений [4, с. 29]. Частотна продуктивність суфікса *man* досить висока – 218. Найбільша частотність (частотність на текст в 1 млн. словоформ) спостерігається у наступних слів з даними формантом: *blackman* (негр) – 15, *businessman* (бізнесмен) – 15, *congressman* (конгресмен) – 12, *Englishman* (англієць)м –

15, Frenchman (француз) – 8, freshman (першокурсник) – 8, policeman (поліцейський) – 7. Сумарна частотність форманта – 640 [4, с. 62].

Не багато лінгвістів визнають за формантом *man* значення чоловічого роду. Тим не менш, численні мовні факти показують, що в свідомості багатьох людей похідні з даними суфіксом асоціюються в першу чергу з чоловічою статтю. Це підтверджується фактом заміни даного елемента в деяких іменниках при необхідності основою жіночого роду, тобто свідчить про необхідність у носіїв мови в індикації статі, протилежної укладенню у вихідній лексичній одиниці: *anchorman* – *anchorwoman*, *businessman* – *businesswoman*, *congressman* – *congresswoman*, *craftsman* – *craftswoman*, *gentleman* – *gentlewoman*, *policeman* – *policewoman*, *spokesman* – *spokeswoman*, *sportsman* – *sportswoman*, *yachtsman* – *yachtswoman*, *шоу*.

Значення чоловічого роду у даного форманта підтверджується випадками опозиційного заміщення, коли при нейтралізації опозиції він набуває генеричного значення і використовується в якості заступника іменника подвійного роду безвідносно до його природної статі. Феміністські атаки на вживання даного суфікса в генеричному значенні, таким чином, можна вважати безпідставними, тому що дане явище цілком узгоджується із законами функціонування мовних опозицій.

Слід зазначити, що деякі автори [5, с. 167] поділяють способи вираження роду на **овертивний** (overt) і **ковертивний** (covert). Під першим розуміється лексико-морфологічна індикація роду, другий виражається за допомогою займенникового заміщення.

З цього приводу слід сказати, що так званий ковертивний спосіб індикації роду властивий не тільки тим іменникам, рід яких не має формальних ознак вираження, а є характерним і обов'язковим засобом вказівки роду для всієї системи іменників. У поняття ж овертивного способу вираження роду неправильно включені випадки номінативного суплетивізму, так як у чоловічо-жіночих гетеронімічних парах категорія роду не має явного експліцитного вираження, тому що представлена в них не більше, ніж в іменниках середнього роду. Ср: man, ran, girl, whirl, table. Таким чином, є необхідним переглянути поняття овертивного і ковертивного способів диференціювання роду.

У першу чергу, варто відзначити, що при позначенні обговорюваного явища слід уникати оперування такими термінами як ковертивний\овертивний рід, тому що в подібному випадку відбувається змішання двох різних понять. Такі терміни як «ковертивний\овертивний» не можуть співвідноситися з поняттям «рід», а тільки лише зі способом родовказування. Далі, ми пропонуємо проводити розрізнення вищеназаних способів індикації роду на рівні морфеміки слова, не зачіпаючи парадигматичні співвідношення іменників з відповідними займенниками, існуючими незалежно від того, чи знаходить родовий клас лексичне вираження в слові чи ні. У поняття ковертивного способу родовказування ми пропонуємо включити всі іменники, рід яких не

знаходить формальних ознак висловлювання на морфеміку слова, включаючи сюди чоловічо-жіночі гетеронімічні пари. Під овертивним способом вираження роду слід розуміти, в такому разі, приклади словоскладання, де роль індикатора роду виконує одна з основ, а також суфіксальний вираз роду.

Результати проведеного дослідження дозволили нам зробити наступні висновки:

1. Англійська мова володіє обширною системою лексичних засобів родовказування, які застосовуються у відношенні іменників на означення істот;

2. Головними виразниками характеристик роду є особисті займенники третьої особи однини;

3. Лексичні методи вираження роду сучасної англійської мови є значно багатшими, ніж було прийнято вважати до теперішнього часу. Вони поділяються на ковертивні (гетеронімія) і овертивні (словоскладання, суфіксація) способи вираження роду.

4. В даний час у системі засобів вираження роду відбуваються певні зміни, що відображають соціальну перебудову суспільства. При цьому мова йде не тільки про лексичні засоби родовказування, але порушується також і система займенників, що вже можна розглядати як зміни у сфері граматики.

Література

1. **Блох М. Я.** Теоретические основы грамматики / М. Я. Блох – М. : Высш. шк., 2000. – 160 с. 2. **Urdang L.** Prefixes and Other Word-Initial Elements of English / L. Urdang – Detroit (Michigan), 1984 – 158 p. 3. **Иванова И. П.** Структура английского имени существительного: автореф. дис. на соиск. науч. ст. докт. филол. наук / И. П. Иванова. – М., 1975. – 34 с. 4. **Бартков Б. И.** Английские суффиксоиды, полусуффиксы, суффиксы и словарь 100 словообразовательных формантов современного английского языка : автореф. дис. на соиск. науч. ст. докт. филол. наук / Б. И. Бартков. – Владивосток, 1980. Автореф. дисс. докт. филол. наук. Владивосток, 1980. – 32 с. 5. **Mathiot M.** Ethnolinguistics / Madeleine Mathiot & Marjerie Roberts – Mouton, 1979. – 231 p.

Демідов Д.В. Лексичні засоби вираження категорії роду у сучасній англійській мові.

Статтю присвячено вивченню лексичних засобів вираження категорії роду у сучасній англійській мові та виявленню специфічних особливостей функціонування опозицій родових класів у практиці мови. Відзначається, що головними виразниками характеристик роду є особові займенники третьої особи однини.

Ключові слова: особові займенники, рід, родові класи, сучасна англійська мова.

Демидов Д.В. Лексические средства выражения категории рода в современном английском языке.

Статья посвящена изучению лексических средств выражения категории рода в современном английском языке, выявлению специфических особенностей функционирования оппозиций родовых классов в практике языка. Отмечается, что главными выразителями характеристик рода являются личные местоимения третьего лица единственного числа.

Ключевые слова: личные местоимения, род, родовые классы, современный английский язык.

Demidov D.V. Lexical means of expression gender category in modern English language.

The article is devoted to the analysis of lexical facilities in expressing gender category in modern English language and detection of specific peculiarities in functioning oppositions of gender classes in the practice of language. It is noted, that the main exponent of gender characteristics are personal pronouns of third person singular.

Key words: personal pronouns, gender, gender classes, modern English language.

УДК 811.161.2'373.45

Попова Н. О., Петрова О. Б.

**ОСОБЛИВОСТІ СТРУКТУРИ І ЗАСТОСОВУВАНИХ СПОСОБІВ
СЛОВОТВОРУ В МОВІ-РЕЦИПІЄНТІ ТА МОВІ-ДЖЕРЕЛІ
(СУЧАСНІ УКРАЇНСЬКА ТА АНГЛІЙСЬКА МОВИ)**

Зростання кількості англомовних запозичень спричиняє складні процеси в сучасній українській лексико-семантичній системі, що відбивається на специфіці перекладу та закономірно одержує неоднозначні оцінки мовознавців – від визначення певного збагачення української мови-реципієнта, відображення за допомогою асимільованих іншомовних запозичень світових досягнень у суспільно-політичній, економічній, управлінській, торговельній тощо сферах до констатації перевантаження й засмічення рідної мови чужими лексемами, часто за наявності їх українських відповідників (Ажнюк Б. М., Безрукова Ю., Белоусова В., Головащук С. І., Зеленько А. С., Зорівчак Р. П., Кислюк Л. П., Кочан І. М., Лотка О. М., Михайлишин Б., Онуфрієнко Г. С., Пономарів О. Д., Федорець С. А. та ін.).

За структурою новітні англіцизми є неоднорідними, а тому вимагають докладного аналізу. Оскільки запозичення великою мірою